

1. Daniël 11: tot in detail vervulde profetie

Om te beginnen wil ik graag iets rechtzetten. In vorige diensten over Daniël heb ik een paar keer gezegd, dat als een profetie vervuld is in de grijze Oudheid, en als dat de enige vervulling is, dat die dan voor ons eigenlijk niet meer van waarde is. Want ja, wat is dan nog de betekenis voor ons? Wat er in die profetie werd voorgezegd, dat is lang geleden gebeurd. Je zou zeggen: 'Dan is het daarmee afgehandeld.' Maar iemand zei tegen mij: 'Nou, óók als een profetie al heel lang geleden is uitgesproken en óók al heel lang geleden is vervuld, dan is dat toch nog steeds waardevol. Want je ziet daarin dat profetieën geen inhoudsloze teksten zijn, maar dat God ze inderdaad vervult! Dus óók al heeft die vervulling al héél lang geleden plaatsgevonden, die profetie blijft van grote waarde, ook voor ons hier en nu.' Ik dacht: 'Je hebt eigenlijk gelijk! Ik zal dat terugnemen: dat profetieën die al vervuld zijn in de grijze Oudheid, dat die ons niets meer te zeggen hebben.' Bij dezen wil ik dat graag recht zetten. En dat doe ik juist nu, omdat Daniël 11 typisch zo'n hoofdstuk is dat echt hélemaal vervuld is in de geschiedenis van lang, lang geleden. Het hoofdstuk bestaat uit twee delen: Het tweede deel, vanaf vers 21, gaat helemaal over koning Antiochus IV Epifanes. Ik heb die naam eerder genoemd. Antiochus Epifanes was een vreselijke koning, er zijn geen woorden voor, zo'n brute, wrede dictator. En het eerste deel van het hoofdstuk beschrijft in een profetie de geschiedenis op weg náár Antiochus Epifanes. Even voor het juiste begrip: Daniël leefde rond 560 voor Christus, en Antiochus Epifanes rond 160 voor Christus, dus daar zitten vier eeuwen tussen. Maar het bijzondere is, dat dit hele hoofdstuk echt tot in de details precies beschrijft hoe de geschiedenis zal verlopen. Zomaar een voorbeeld uit het eerste deel van het hoofdstuk, die geschiedenis op weg naar Antiochus. Het gaat in dit hoofdstuk over de voortdurende strijd tussen de koningen van het Noorden en de koningen van het Zuiden. Dat waren twee koninkrijken, die waren ontstaan toen het Griekse Rijk van Alexander de Grote uiteen viel. Alexander de Grote overleed heel jong, hij was 33 jaar, en na zijn dood viel zijn rijk uiteen in vier stukken. Eén van die vier stukken werd geregeerd vanuit Syrië, op het kaartje is dat het gele stuk. De koningen daar, die worden de Seleuciden genoemd. Een andere gedeelte van het rijk werd bestuurd vanuit Egypte. Dat is het paarse stuk op het kaartje. De koningen daar worden de Ptolemeëen genoemd. En u ziet op dat kaartje: Jeruzalem (in dat donkerblauwe ovaaltje) ligt er precies tussenin. Israël was in feite een speelbal tussen de Seleuciden, de koningen van het Noorden, en de Ptolemeëen, de koningen van het Zuiden. Alles draaide om dat stukje land, en dat is in feite nog steeds zo, tot de dag van vandaag. Ik zal je er een voorbeeld van geven, hoe letterlijk die profetieën vervuld zijn. Vers 5 en 6 van Daniël 11. Daar staat dit: 'Dan zal de koning van het zuiden sterk worden, maar een van zijn vorsten zal sterker worden dan hij en heersen. Zijn heerschappij zal een grote heerschappij zijn.' Die koning van het Zuiden is Ptolemeüs I Lagi, die na de dood van Alexander de Grote in Egypte aan de macht kwam en in het jaar 305 voor Christus zichzelf uit liet roepen tot koning. Dan staat er: '... maar een van zijn vorsten zal sterker worden dan hij en heersen.' Dat is Seleucis, die eerst de legerleider was van Ptolemeüs, maar die na een veldtocht tegen Babel zichzelf tot koning uitriep. En zijn rijk werd machtiger dan dat van zijn vroegere baas Ptolemeüs. Dat klopt helemaal met wat er staat: 'Zijn heerschappij zal een grote heerschappij zijn.' Dan vers 6: 'Na verloop van jaren zullen zij een verbintenis met elkaar aangaan. De dochter van de koning van het zuiden zal naar de koning van het noorden komen om een billijke overeenkomst aan te gaan.' Dat klopt ook allemaal, die dochter heette Berenice, zij was een dochter van Ptolemeüs II. Zij werd uitgehuwelijkt aan Antiochus II, de koning van het Noorden. Dan gaat het verder: 'Zij zal echter geen kracht in haar arm meer overhebben, en ook hij zal niet standhouden, evenmin zijn arm. Zij zal overgeleverd worden,

evenals zij die haar gebracht hebben, hij die haar verwekt heeft en hij die haar in die tijden versterkt heeft.' Wat is er gebeurd? De vader van Berenice overleed, dat was die zuidelijke koning Ptolemeüs II. De echtgenoot van Berenice, Antiochus II, vond haar opeens niet meer leuk en verzoende zich met zijn eerste vrouw Laodicee. Maar wat deed Laodicee? Ze vergiftigde haar man, die dus bij haar terug was gekomen, en ze liet Berenice vermoorden, samen met alle Egyptische hofdienaren die met haar mee waren gekomen. Het staat precies zo voorspeld in vers 6: 'Zij (Berenice) zal overgeleverd worden, evenals zij die haar gebracht hebben (haar hofhouding), hij die haar verwekt heeft (haar vader Ptolemeüs II) en hij die haar in die tijden versterkt heeft (Antiochus II).' Ik geef dit maar even als voorbeeld. Dit hele hoofdstuk is tot in de kleinste details in vervulling gegaan. Ik heb een aantal kopietjes gemaakt van de *Bijbel met kanttekeningen* die ik thuis heb. Daar staat het allemaal precies in uitgewerkt: wie wordt er bedoeld en wat is er precies gebeurd? Dus de liefhebbers kunnen dat meenemen, en je kunt me ook een mail sturen, dan mail ik het als bijlage aan je terug.

Het eerste deel van het hoofdstuk schetst dus de geschiedenis richting Antiochus Epifanes, en het tweede deel van het hoofdstuk voorspelt ook weer tot in detail hoe zijn regering zal verlopen.

2. Maar er staat nog een vervulling aan te komen!

En dan komt de vraag omhoog: is daarmee nu alles gezegd?

Even terug naar het begin: als hiermee alles gezegd zou zijn, zou het tóch een heel waardevol hoofdstuk zijn. Want je zou aan dit hoofdstuk kunnen zien, hoe letterlijk de voorspellingen van profeten kunnen uitkomen. Maar er is méér. Ik neem je even mee naar vers 31 van dit hoofdstuk. Daar gaat het dus over die koning Antiochus Epifanes, en dan staat er: 'Dan zullen er uit hem krachtige armen voortkomen. (Dat wil zeggen: hij gaat geweld gebruiken.) Die zullen het heiligdom en de vesting (van Jeruzalem) ontheiligen en het steeds terugkerende offer wegnemen en de verwoestende gruwel opstellen.' Die verwoestende gruwel in de tempel in Jeruzalem – daar zijn alle uitleggers het wel over eens, dat was een altaar voor Zeus, voor de Griekse oppergod. Antiochus liet dat altaar voor Zeus expres bovenop het brandofferaltaar in de tempel bouwen en hij liet daar varkens offeren, onreine dieren. Dat was écht een gruwel in de ogen van God. Dus die profetie is vervuld in het jaar 168 vóór Christus. Maar wat zegt nu de Here Jezus Zelf, in Mattheüs 24: 15? Daar spreekt Hij over de toekomst, en het gaat over de verwoesting van Jeruzalem, die 37 jaar later zal plaatsvinden, de verwoesting door de Romeinen. Wat zegt de Heiland dan? Hij zegt; 'Wanneer u dan de gruwel van de verwoesting, waarover gesproken is door de profeet Daniël, zult zien staan op de heilige plaats – laat hij die het leest, daarop letten! – laten dan zij die in Judea zijn, vluchten naar de bergen.' Zie je dat? Die profetie over de 'gruwel van de verwoesting' is al vervuld, maar Jezus zegt: 'Hij zal nóg een keer vervuld worden. En let maar goed op als je Daniël leest!' Eerder heb ik een keer gezegd: het is met profetie als met bergkammen. Uit de verte lijkt het één bergkam, maar als je dichterbij komt, blijkt dat het verschillende bergkammen achter elkaar zijn. En als je met die kennis gaat lezen in 2 Thessalonicenzen 2, dan blijkt opeens dat Paulus óók iets uit die profetieën van Daniël 11 pakt en zegt: 'Ook dát moet nog een keer opniéúw worden vervuld.' In feite gaat het dan om die totale profetie over Antiochus Epifanes. In de tijd van Paulus is Antiochus al 200 jaar dood. Maar Paulus zegt: 'Er komt nóg zo iemand aan, misschien nog wel erger.' Het gaat dan om de Antichrist. Paulus noemt hem alleen geen Antichrist, Paulus noemt hem de 'mens van de wetteloosheid'. Kijk maar eens wat hij schrijft in vers 3 en 4: 'Laat niemand u op enigerlei wijze misleiden. Want die dag (de dag dat Jezus terugkomt op aarde) komt niet, tenzij eerst de afval gekomen is en de mens van de wetteloosheid, de zoon van het verderf, geopenbaard is, de tegenstander, die zich ook verheft boven al wat God genoemd of als God vereerd wordt, zodat hij als

God in de tempel van God gaat zitten en zichzelf als God voordoet.' Deze beschrijving heeft Paulus zó overgenomen uit Daniël 11: 36, kijk maar: 'Die koning zal handelen naar eigen goeddunken. Hij zal zich verheffen en zich groot maken boven elke god. Hij zal tegen de God der goden wonderlijke dingen spreken.' Paulus zegt dus: 'Vóórdát de Here Jezus terugkomt met de wolken van de hemel, komt er eerst een Antichrist, een mens van de wetteloosheid, en die zal de trekken hebben van Antiochus Epifanes.' Wat zijn dat voor trekken? Nou, zullen we er even wat door heen lopen, door die profetie over Antiochus? Ik kan niet alles behandelen, ik noem een paar dingen. Vers 21: 'In zijn plaats zal er een verachtelijk man opstaan. Men zal hem de koninklijke waardigheid niet geven. Maar hij zal komen in zorgeloze rust en het koningschap zal hij grijpen door vleierijen.' Dus eigenlijk wil niemand hem als koning. Maar door gekonkel en slinkse streken komt hij tóch aan de macht. Vers 23: 'Want zodra men een verbintenis met hem is aangegaan, zal hij bedrog plegen. Hij zal oprukken en met weinig volk machtig worden.' Hij is totaal onbetrouwbaar, ook voor zijn eigen bondgenoten. Maar het lukt hem wel om veel macht te verzamelen. Vers 24: 'In zorgeloze rust zal hij ook in de vruchtbaarste streken van het gewest komen en hij zal doen wat zijn vaders en voorvaders niet hebben gedaan: roof, buit en bezittingen zal hij onder hen uitstrooien.' Dus hij rooft van alles en geeft het dan aan zijn vriendjes. Vers 31 hebben we al gelezen, over die verwoestende gruwel in de tempel, dat altaar voor Zeus en die varkensoffers. Vers 32: 'En hen die goddeloos handelen tegen het verbond, zal hij doen huichelen door vleierijen.' Tegen de Joden die God laten vallen heeft hij mooie praatjes. 'Het volk echter, zij die hun God kennen, zullen zij grijpen, en zij zullen hun wil ten uitvoer brengen.' Dus tegen de Joden die trouw blijven aan God zal hij vreselijk wreed tekeer gaan. En over die Joden die trouw blijven staat in vers 35: 'Van de verstandigen zullen er struikelen, om hen te louteren, te reinigen en zuiver wit te maken, tot de tijd van het einde, want het wacht nog tot de vastgestelde tijd.' En die laatste woorden, 'de vastgestelde tijd', die zijn zó hoopvol. Want die woorden betekenen dat God Zelf een tijd heeft vastgesteld waarop Antiochus Epifanes ter dood kwam, en dat Hij dus óók een tijd heeft vastgesteld waarop de Antichrist, de 'mens van de wetteloosheid' tot zijn einde komt. Als je dit zo leest in Daniël 11, de beschrijving van Antiochus Epifanes, dan besef je dat het een serieuze boodschap is, die boodschap van Paulus over de 'mens van de wetteloosheid', over de Antichrist die komt. Paulus zegt: 'Er is nu nog iets wat die "mens van de wetteloosheid" tegenhoudt.' En Paulus zegt er dan bij: 'Jullie weten wel wat ik bedoel.' Vers 6 tot 8: 'En u weet wat hem nu weerhoudt, opdat hij op zijn eigen tijd geopenbaard wordt. Want het geheimenis van de wetteloosheid is al werkzaam. Alleen is er iemand die hem nu weerhoudt, totdat hij uit het midden verdwenen is. En dan zal de wetteloze geopenbaard worden.' 'Jullie weten wel wat hem tegenhoudt!' zegt Paulus. En wij denken dan: 'Wat bedoel je nou, Paulus? Had het toch gewoon even opgeschreven, dan hadden we het geweten!' De meeste bijbeluitleggers gaan ervan uit dat de 'mens van de wetteloosheid' wordt tegengehouden door de wet, door de rechtstaat. 'Wetteloosheid' staat tegenover de wet. En merk je dat? Opeens is het heel actueel! Want de rechtstaat wordt steeds meer ondergraven door politici die minachting hebben voor rechters, en die met minachting spreken over ons 'nepparlement'. Hoe zal dat dan zijn, denk je, die Antichrist? Wat moet je je voorstellen bij zo iemand? Nou, de laatste tekst die we gaan bekijken komt uit de eerste brief van Johannes, 1 Johannes 2: 18: 'Kinderen, het is het laatste uur; en zoals u gehoord hebt dat de antichrist eraan komt, zijn er ook nu al veel antichristen gekomen, waaruit wij weten dat het het laatste uur is.' Johannes zegt dus: 'Er komt een Antichrist, maar er zijn nu ook al overal antichristen, machten die zich verzetten tegen Christus, de Redder van de wereld.' Kijk, dan opeens kun je er wat meer een beeld bij krijgen. Antichristen: dan zie ik Hitler voor me, en Stalin, en Pol Pot, maar net zo goed Vladimir Poetin, die alleen al door de oorlog in Oekraïne honderdduizenden doden op zijn geweten heeft. Maar bij antichristen denk ik ook aan machten zoals de drugsmafia, of de pornoindustrrie, maar ik denk ook aan de islam, waarin bewust wordt ontkend dat Jezus gestorven is en opgestaan.

3. Wat is het belang van deze profetie?

Even terug naar het begin: Daniël 11. Waarom is dit hoofdstuk belangrijk? We hebben eerder al Daniël 10 gelezen waarin staat dat de engel die deze boodschap kwam brengen (Daniël 11), drie weken lang werd tegengehouden door een demonische macht, de 'vorst van Perzië'. Wat maakt deze boodschap zó belangrijk dat de boze deze profetie wilde verhinderen?

Het belangrijkste lijkt me het volgende: dit hoofdstuk, in combinatie met de andere gegevens uit de Bijbel, laat heel duidelijk zien dat er in deze wereld sprake is van een geestelijke strijd, en dat die strijd naar het einde toe tot een climax zal komen, door een antigoddelijke macht, de Antichrist. En die antichrist is al op allerlei manieren bezig. Alles wat er staat over Antiochus Epifanes, kun je in feite ook lezen als je het blaadje van Open Doors openslaat. Ik deed dat gisteren en het raakte me weer zo diep. Het gaat over Robin, een jongen van 11 jaar uit Bangladesh. Hij is tot geloof gekomen via zijn moeder. Het hele gezin was islamitisch, maar zijn moeder kreeg een Bijbel in handen en werd meteen geraakt, zij kwam tot geloof. Ook Robins vader kwam tot geloof in Jezus. Maar vorig jaar werd de president van Bangladesh afgezet en braken er overal rellen uit. De relschoppers richten zich ook tegen de christenen, vooral tegen degenen die vanuit de islam tot geloof in Jezus waren gekomen. In het dorp van Robin kwamen er de laatste tijd zo'n 50 christenen bij elkaar in een huiskerk. Die huiskerk zou aangevallen gaan worden, maar iemand uit het dorp kwam de christenen waarschuwen. De aanvallers kwamen te laat, iedereen was weg. In hun woede sloegen ze alles kort en klein. Uit angst keerde Robins vader terug naar de islam. Hij liet om die reden zijn vrouw en zoonje in de steek. Het leven voor Robin en zijn moeder is heel zwaar. Robin wordt voortdurend om zijn geloof gepest en uitgesloten.

We moeten niet vergeten: dát is de realiteit in onze wereld. De Antichrist is niet iemand die heel ver weg is of zo, nee, overal zijn al antichristen bezig. En het is vreemd, maar júíst al die tegenstand laat zien hoe onvoorstelbaar waardevol Jezus is! Je kunt je afvragen: 'Waarom laat U dit allemaal toe, Heer, al die antichristen met al hun macht?' En het lijkt erop dat dit het antwoord is: hoe groter de haat en de weerstand tegen Jezus, hoe méér het duidelijk wordt dat Hij de aller-, aller-, allerbelangrijkste is in de hele wereldgeschiedenis. Waarom doet de duivel zóveel moeite om Jezus tegen te werken? Jezus moet wel ongelooflijk belangrijk zijn! Hoe kan het dat mensen zich laten doodmartelen voor Jezus? Dat komt omdat het geloof in Hem álles overtreft in waarde! Juist door christenen die gemarteld worden, komen vaak mensen tot geloof: bewakers, medegevangenen. Want zij zien het en zei denken: 'Als je dát allemaal over hebt voor Jezus, dan moet het leven met hem echt wel een paradijs zijn voor je geest!' En zo is het ook! Hoe meer weerstand tegen Jezus, hoe meer Jezus gaat blinken, hoe meer Hij gaat gaat stralen, hoe sterker Jezus oplicht in de donkere nacht. Hoe stond het in vers 35 van Daniël 11? 'Van de verstandigen zullen er struikelen, om hen te louteren, te reinigen en zuiver wit te maken, tot de tijd van het einde, want het wacht nog tot de vastgestelde tijd.' Wat is dan onze roeping, op weg naar Kerst? Eigenlijk heel geconcentreerd, precies wat er staat in dat Kerstlied: 'Komt, laten wij aanbidden die Koning.' Ik eindig met Robin en ik lees voor: 'Kerst is voor Robin iets waar hij naar uitkijkt. Als een klein, helder licht in een wereld die vaak zo donker en eenzaam voelt door hoe hij en zijn moeder worden behandeld. Dit jaar werden de twee al uitgenodigd om Pasen te komen vieren, een viering georganiseerd door lokale partners van Open Doors. Daar kreeg Robin zijn eigen kinderbijbel, een kostbaar geschenk dat hij koestert. Het werd een onvergetelijk samenzijn voor hem. Even hoefde hij niet op zijn hoede te zijn en kon hij vrijuit spelen en praten met andere christenen. Dat gaat nu opnieuw gebeuren met Kerst, waarbij hij en zijn moeder even verlost zijn van de stress en het isolement die het leven voor christenen op het platteland in Bangladesh met zich meebrengt.' God geeft ons Zijn Zoon, het Kind in de kribbe, de Man aan het kruis. En Hij geeft ons elkaar. Soms moet je even de rest vergeten, en dát voor ogen houden, als een blinkend geschenk in de nacht. Amen.